

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

מיקוד הלמידה (כלי העזר/ נושאי הלימוד) בהגבר אזרחות שאלון 034371 **שנה"ל תשפ"ו**

לפניכם מיקוד החומר ללמידה בשאלון 034371.

הפירוט על פי נושאים.

יש ללמוד את כל החומר המופיע בנושא הראשי בעמודה "רשימת נושאי הלימוד הראשיים" על פי ספר הלימוד (כולל מסגרות, הערות, חלונות להיסטוריה, חלונות לרווחה וכו'..).

פירוט הנושאים שיש ללמוד בהתאם לנושא הראשי מופיע בעמודה "רשימת תתי הנושאים שילמדו במסגרת המיקוד". יש ללמוד כל תת נושא המופיע בעמודה במלואו.

בעמודה האחרונה "רשימת תתי הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד" הם נושאים שירדו מהחומר ואין צורך ללמוד אותם.

חומר הלימוד בהתאם לספר "אתגר הרווחה במדינה הדמוקרטית- מדיניות חברתית- כלכלית בישראל", הוצאת מטח, 2011.

פרק בספר הלימוד	רשימת נושאי הלימוד הראשיים	רשימת תתי הנושאים שילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד
1.	הזכות לחיות ברווחה	הזכות לחיות ברווחה: אחריות החברה לרווחת הפרט במדינה דמוקרטית: -קבוצות הזכויות הנהוגות במדינה דמוקרטית -זכויות חברתיות-כלכליות: מעמדן ומימושם כיום ומבחינה היסטורית. -תומאס מארשל והזכויות החברתיות -ההכרזה לכל באי עולם בזכויות האדם. -זכויות חיוביות וזכויות שליליות. ההכרה בזכויות החברתיות- כלכליות: -הדרכים להכרה בזכויות חברתיות כלכליות (עיגון בחוקה, עיגון בחקיקה רגילה וכו'..)	-זכויות חברתיות כלכליות ביהדות, אסלאם ובנצרות. -הצעת חוק הדיור בר השגה
2.	מדינת הרווחה	דרכי הפעולה של מדינת הרווחה: -הרעיון ומטרה של מדינת הרווחה. המדינה מספקת שירותים חברתיים: שירותים חברתיים, שירותים ציבוריים, התחומים בהם המדינה מספקת שירותים, הסיבות שהמדינה מספקת שירותים חברתיים והתועלת שלהן לחברה, מדינה ופרט, הדרכים בהם המדינה מספקת את השירותים החברתיים, האמצעים	-מדינת הרווחה- מבט מגדרי. -הוצאות הטיפול בילדים כהוצאה מוכרת לצורכי מס אצל עובדות עצמאיות -כיצד פעולת ישראל לקידום התעסוקה בקרב שנים ערביות? -ד"ר ראניה עוקבי, הרפואה הבדואית הראשונה. -השפל הכלכלי בארצות הברית

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ هنبیة 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

המצוקה בעקבות מלמת העולם ה-2 בבריטניה. ג'ון קיינס	בהם המדינה מספקת שירותים החברתיים, שירותים שהמדינה מספקת שאינם שירותים חברתיים (תשתיות, תרבות וכו'). עבודה ורווחה: הסיבות שמדינת הרווחה מעודדת אנשים לצאת לעבודה, האמצעים שהמדינה נוקטת לעזור לאנשים למצוא עבודה, חוקי המגן. - החינוך וההשכלה: חשיבות החינוך במישור האישי, חברתי ומדינה. - פעולות של מדינת ישראל לקידום החינוך וההשכלה. - האם יש חשיבות לידיעת השפה האנגלית עבור הכלכלה וההון האנושי. המדינה מעניקה ביטחון סוציאלי: - מערכת הביטחון הסוציאלי, מטרות מערכת הביטחון הסוציאלי, הדרכים בהם מערכת הביטחון הסוציאלי מחלקת מחדש את כספי המיסים, הערכים אותם מבטאת מערכת הביטחון הסוציאלי, תשלומי העברה. - הטבות והנחות שהמדינה מעניקה: מטרות ההנחות והטבות, סוגי ההטבות והנחות (סבסוד, פטורים וזיכויים ממס הכנסה, וכו'). - היעדים של מדינת הרווחה במעורבות בפעילות הכלכלית.³⁸ - מדיניות חברתית כלכלית של הממשלה.³⁸ ההיבט הכלכלי של מדינת הרווחה: - כלכלת שוק, יתרונות וחסרונות של כלכלת שוק, תפקיד מדינת הרווחה בכלכלת שוק. - כשל שוק, תפקיד המדינה בכשל שוק, דוגמאות ודרכי פעולה, מוצרים ציבוריים, מוצרים חצי ציבוריים, כשל תחרות, כשל מידע. היקף אחריותה של מדינת הרווחה: - מדינות מפותחות וההבדל ביניהן במתן שירותים חברתיים ותשלומי הביטחון הסוציאלי. - סוגי הוצאות ציבוריות, תמ"ג OECD. - בג"ץ קיום בכבוד אחריות השלטון המקומי במדינת הרווחה: - ביזור סמכויות, הגורמים להעברת שירותי הרווחה לאחריות הרשויות המקומיות, תחומי הפעילות העיקריים של שירותי הרווחה ברשויות	
--	--	--

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	המקומיות, מקורות המימון של הרשויות המקומיות עבור שירותי הרווחה, תחומי הפעילות העיקריים של שירותי הרווחה ברשויות המקומיות. הפרטת שירותי הרווחה האישיים, הדרכים בהן תופעת ההפרטה של שירותי רווחה מתקיימות. פערים בין ברשויות המקומיות: ביזור סמכויות, הסכנה בביזור סמכויות, הגורמים לפערים בין הרשויות בישראל, הסיבות מדוע מענקי האיזון אינן פותרות את בעיית אי השוויון בין הרשויות, הביטוי לפערים בין הרשויות המקומיות בישראל. -דירוג הרשויות המקומיות לאשכולות. -הדרכים של השלטון המרכזי לטפל ברשויות מקומיות שנקלעו למשבר. כיצד נולדה מדינת הרווחה המודרנית: המהפכה התעשייתית והשפעתה על החקיקה בתחום הרווחה, הוגי הדעות והשפעתם על התפתחות מדינת הרווחה (רוברט אואן, קארל מרקס, פדריך אנגלס), החקיקה בתחום הרווחה, שיפור איכות חיי התושבים בתחומי חינוך, תרבות, בריאות תשתיות וכו'. ומימונם.		
3.	ההשקפה הסוציאל-דמוקרטית וההשקפה הנאו-ליברלית: הגדרת ההשקפות הסוציאל-דמוקרטית והניאו-ליברלית, דוגמאות למדינות בעלי השקפות אלה, הציר של מדינות הרווחה הדמוקרטיות, הקריטריונים להשוואה בין 2 ההשקפות, מדינות דמוקרטיות שאינן מדינות רווחה, שלושת המגזרים של המדינה הדמוקרטית ויחסי הגומלין ביניהם, המגזר הרביעי. על מי האחריות לרווחת הפרט? -האחריות לרווחת הפרט על פי ההשקפה הסוציאל-דמוקרטית, הבסיס התאורטי לכך, הנימוקים לכך שהאחריות על המדינה.	מדינת הרווחה השקפות שונות	

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

המחקר של אוניברסיטת לסטר. המחקר של רוברט פטנאם.	-האחריות לרווחת הפרט על פי ההשקפה הנאו - ליברלית, הבסיסי התאורטי לכך, הנימוקים מדוע הפרט, משפחה וקהילה אחראים לרווחת הפרט ולא המדינה. -גמ"ח היקף האחריות לרווחת הפרט: הגישה האוניברסאלית והגישה הסלקטיבית: -הגישה של הסוציאל -דמוקרטית להענקת שירותים חברתיים ושירותי בטחון סוציאלי: המדיניות האוניברסאלית, הגישה המכלילה, הנימוקים בעד המדיניות האוניברסאלית, התאוריה עליה היא מתבססת. -הגישה של הניאו ליברלים להענקת שירותים חברתיים ושירותי בטחון סוציאלי: הגישה הסלקטיבית, רשת בטחון, התאוריה עליה מדיניות זו מתבססת, הנימוקים בעד המדיניות הסלקטיבית, הנימוקים של התומכים בגישה האוניברסאלית נגד הגישה הסלקטיבית. -רמת האוניברסאליות וסלקטיביות של שירותי הרווחה במדינות השונות באופן כללי ובישראל. קצבאות הילדים בישראל בין אוניברסאליות לסלקטיביות: ההיסטוריה של קצבת הילדים בישראל. -בין אוניברסאליות לרב-תרבותיות. מעורבות המדינה בפעילות הכלכלית: - מהי מידת המעורבות הנדרשת מן המדינה בכלכלה ומשק כדי להבטיח את טובתם ורווחתם של אזרחיה. -מידת המעורבות של המדינה בכלכלה על פי ההשקפה הניאו ליברלית, שומר הלילה, קנאות שוק, הבסיס התאורטי להשקפה זו, המאפיינים למעורבות המדינה בכלכלה על פי הגישה הניאו ליברלית. -הפילוסופים וכלכלנים מאחורי הגישה הנאו-ליברלית: אדם סמית, פרידריך האייק, פרופ' מילטון פרידמן.	
--	---	--

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ هنبیة 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	-מידת המעורבות של המדינה בכלכלה על פי ההשקפה הסוציאל- דמוקרטית, הבסיס התאורטי להשקפה זו, מאפיינים של למעורבות המדינה בכלכלה על פי הגישה הסוציאל דמוקרטית. -נקודות המחלוקת בין ההשקפה הנאו ליברלית להשקפה הסוציאל דמוקרטית בעניין מעורבות המדינה בכלכלה. - מידת ואופן מעורבות המדינה בכלכלה והשפעתה על צמיחה כלכלית על פי ההשקפות הנאו ליברלית וסוציאל דמוקרטית. - דוגמאות למעורבות בפעילות הכלכלית של מדינה על פי השקפות : ההשקפה הסוציאל דמוקרטית- מדינות סקנדינביה, ההשקפה הניאו ליברלית- ארה"ב, מהו המודל העדיף? הסקנדינבי או האמריקני? -מעורבות המדינה בשוק העבודה על פי ההשקפה הנאו- ליברלית וההשקפה הסוציאל- דמוקרטית, שוק עבודה גמיש, ארגוני עובדים ואיגודים מקצועיים בעד ונגד, הסכמים קיבוציים, חוקי מגן, בטחון תעסוקתי וכו'.. -מעורבות המדינה בפעילות הכלכלית בעתות משבר: הגישה של ההשקפה ניאו- ליברלית בסוגיית מעורבות המדינה בתקופות משבר, הדוגמא של ארה"ב במשבר הכלכלי של 2007 (משבר הסייב פריים), דוגמא מישראל: הדרישה למעורבות ממשלת ישראל במשבר הכלכלי 2008. שוויון וצמצום פערים: דרכי ההתמודדות של מדינות הרווחה הדמוקרטיות עם הפערים החברתיים -כלכליים עלפי השקפות העולם. -ההתמודדות עם פערים חברתיים וכלכליים במדינות בעלות השקפה סוציאל- דמוקרטית: תפקיד מדינת הרווחה על פי ההשקפה זו, חשיבות השוויון הכלכלי חברתי בהשקפה זו, שוויון הזדמנויות, קו זינוק, מדד ג'יני, פערי הכנסות, עשירונים, מידת המעורבות הנדרשת של המדינה בפעילות הכלכלית כדי להשיג צמצום פערים והאמצעים של המדינה להשגת מטרה זו, צדק	
--	---	--

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ ہنبیة 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	חברתי, הבסיסי התאורטי בהשקפה הסוציאל דמוקרטית לצמצום פערים ואי שוויון, הנימוקים של השקפה הסוציאל דמוקרטית נגד הגישה הנאו-ליברלית להשגת שוויון הזדמנויות, הנימוקים של ההשקפה הסוציאל דמוקרטית למעורבות מרבית של המדינה בחברה וכלכלה לצמצום פערים ושוויון הזדמנויות, מקומה של החינוך והשכלה ביצירת שוויון הזדמנויות עלפי ההשקפה הסוציאל דמוקרטית. - אמרטיה סן- כלכלן חברתי -התמודדות עם פערים חברתיים וכלכליים במדינות בעלות השקפה נאו-ליברלית: תפקיד מדינת הרווחה עלפי השקפה זו, הבסיס התאורטי של הגישה הנאו ליברלים לצמצום פערים ושוויון, הנימוקים על פי ההשקפה הנאו -ליברלים למעורבות המדינה לטובת החלשים, האמצעים בהם מדינה בעלת השקפה נאו ליברלית פועלת לצמצום פערים. -המחלוקת בין ההשקפה הסוציאל דמוקרטית לניאו ליברלית בפרוש המושג חירות. מהשקפה סוציאל -דמוקרטית להשקפה נאו-ליברלית: -ביסוסה והתרחבותה של ההשקפה הסוציאל דמוקרטית לאחר מלחמת העולם השנייה (שנות ה-40 למאה ה-20 עד שנות ה-70 של המאה ה-20), גורמים להתבססות והתרחבות להשקפה הסוציאל דמוקרטית, השלכות, הביסוס התאורטי, עליית הספקנות והמחלוקת בנוגע למדינת הרווחה משנות ה-70, גורמים לספקנות, השלכות, הדרך השלישית, אנתוני גינדס.		
--	--	--	--

אורלי וילנאי- עיתונאית חברתית-פטרון בעיית זיהום האוויר על ידי מפעלי תעשייה.	מהי מדיניות חברתית-כלכלית וכיצד היא נקבעת: - מהי מדיניות חברתית כלכלית, המטרה של מדיניות חברתית כלכלית, המובן הרחב של מדיניות חברתית כלכלית, הגוף העיקרי המוסמך לקבוע מדיניות חברתית כלכלית, תהליך קביעת מדיניות חברתית כלכלית, הגופים וגורמים המשתתפים ומשפיעים (המנהל הציבורי, המגזרים השונים, פורום קיסריה, כנס שדרות לחברה וכו'..) על קביעת מדיניות חברתית כלכלית, יישומה של המדיניות החברתית כלכלית, דוגמאות לבעיות חברתיות כלכליות בישראל ולהסדרי המדיניות שנקבעו לשם פתרון, מה קורה במצב של היעדרות מדיניות חברתית כלכלית, מעגל המדיניות (המודל המעגלי), הגורמים המשפיעים על גיבוש המדיניות ועיצובה: רשויות השלטון: תפקיד השקפת העולם של הממשלה בעיצוב וקביעת מדיניות, הרכב קואליציה והשפעתה על קביעת מדיניות. החברה האזרחית: מהי החברה האזרחית וממה היא מורכבת, כיצד החברה האזרחית יכולה להשפיע על גיבוש וקביעת מדיניות (ארגונים, אנשים בודדים, שתדלנות וכו'..), סוגי ההתארגנויות בחברה האזרחית, הגורמים הקובעים את רמת ההשפעה של הארגונים מהחברה האזרחית להשפיע על גיבוש וקביעת מדיניות, הפעולות שלהחברה האזרחית נוקטת בהם כדי להשפיע על גיבוש וקביעת מדיניות, דוגמאות לארגונים בחברה האזרחית השפיעים על המדיניות החברתית- כלכלית בישראל. דעת קהל: מהי דעת קהל וכיצד זה בא לידי ביטוי, דוגמאות להשפעה של דעת קהל על גיבוש מדיניות ועיצובה, דגם שיתוף האזרחים. המגזר העסקי: מהו המגזר העסקי?, מה האינטרס של המגזר העסקי להשפיע על המדיניות החברתית כלכלית של רשויות השלטון, הבעיות המתעוררות מהרצון של המגזר העסקי להשפיע על גיבוש המדיניות החברתית כלכלית, הון ושלטון.	מדיניות חברתית כלכלית- גיבוש, עיצוב וביצוע	4.
--	--	--	-----------

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	אמצעי התקשורת: מי הם אמצעי התקשורת? החשיבות של אמצעי התקשורת על בהשפעה על קביעת מדיניות חברתית כלכלית, הדרכים בהם אמצעי התקשורת משפיעים על קביעת המדיניות החברתית כלכלית, הבעייתיות שיכולה להתעורר ממעורבות אמצעי התקשורת בגיבוש וקביעת מדיניות. גורמים יוצאי דופן המשפיעים על קביעת מדיניות: אירועים חריגים על קביעת מדיניות בחירות עיצוב מדיניות: - מטרת תהליך העיצוב של מדיניות ממשלתית בנושא מסוים, מה כולל תהליך עיצוב המדיניות, השאלות שמעצבי המדיניות מחפשים עבורם מענה בשלב עיצוב המדיניות, הדוגמא של תהליך עיצוב מדיניות בנושא תחבורה בפריפריה "תכנית נתיבי ישראל". כלי מדיניות: - מהם כלי מדיניות? - כלי המדיניות העיקריים: ייצור ואספקה של סחורות ושירותים, תמיכות וקצבאות, סובסידיות, רגולציה (אסדרה ודה רגולציה, מיסוי, הפרטה ולאמה, רפורמות, הוצאות התנהגות או פעילות אל מחוץ לחוק, חינוך, הסברה, פרסום, דוגמאות ליישום כלי המדיניות השונים. יישום המדיניות: - הגורמים המעורבים ביישום מדיניות. - השלבים ביישום מדיניות: הפיכת המדיניות למחייבת, הדרכים להפיכת מדיניות למחייבת. - הסיבות מדוע מדיניות פורמאלית לא תתבצע. - הגורמים שמעכבים או משנים יישום מדיניות פורמאלית. הערכת מדיניות: - הסיבות להערכת מדיניות. - השלבים של הערכת מדיניות והסיבות לשלבים. - סוגי הערכת מדיניות: הערכה תהליכית, הערכת תוצאות המדיניות, הערכת עלות תועלת. בקרה על המדיניות:	
--	--	--

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	סוגי תהליכי הביקורת על מדיניות ציבורית: ביקורת שיפוטית, ביקורת המדינה, ועדות חקירה, ביקורת תקשורתית וציבורית. דוגמא לגיבוש ועיצוב מדיניות: גיבוש ועיצוב המדיניות שהובילה לחקיקת חוק הבטחת הכנסה. מדיניות ומשילות: מהי משילות? דגם המשילות "מלמעלה למטה" השינוי בדפוס המשילות על ידי שיתוף הציבור בעיצוב וגיבוש המדיניות הציבורית. תפקיד המדינה המשתנה בעידן המשילות החדשה מ"חותרת למנווטת".		
5.	המדיניות התקציבית	כל הנושא	
6.	מדיניות הביטחון הסוציאלי	מערכת הביטחון הסוציאלי במדינה דמוקרטית: מהי מערכת הביטחון הסוציאלי, המטרות לשמה הוקמה מערכת הביטחון הסוציאלי, הזכות לביטחון סוציאלי, האמצעים של המדינה למימוש הזכות לביטחון סוציאלי, התמורה לאזרחים בגביית כספים למימוש הזכות לביטחון סוציאלי, סוגי התשלומים של מערכת הביטחון הסוציאלי (אוניברסאליים וסלקטיביים), האחראים לביצוע מדיניות הביטחון הסוציאלי במדינת ישראל, המוסד לביטוח לאומי, חוק הביטוח הלאומי, נפח ההוצאות של הממשלה בנשואים חברתיים. התשלומים הכספיים העיקריים של המוסד לביטוח לאומי בישראל: דמי לידה, קצבת ילדים, דמי אבטלה, קצבת הבטחת הכנסה, קצבאות לנפגעי עבודה, קצבת נכות, קצבת זקנה. התפקיד הכפול של מערכת הביטחון הסוציאלי: תפקיד ביטוחי, תפקיד חברתי. המובנים שבהם מערכת הביטחון הסוציאלי פועל בשונה מחברת ביטוח: ביטוח כלל האוכלוסייה, הענקת הגנה לפרט לאורך כל חייו, הענקת קצבאות גם ללא קשר לגובה דמי הביטוח. מטרותיה של מערכת הביטחון הסוציאלי: מתן סיוע כספי לאנשים שעבדו אך אינם יכולים להמשיך ולהתפרנס בכוחות עצמם, מתן סיוע כספי לאנשים עם צרכים מסוימים כדי לעזור להם להתמודד עם העלויות הכרוכות בצרכים אלה,	הגורמים לעוני ביהדות -הגדרת העוני ומדידתו בהלכה היהודית.

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ ہنبیة 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	חלוקה מחדש של ההכנסות בחברה (חלוקה אופקית, חלוקה אנכית), פיזור הכנסותיו של האדם על פני תקופות חייו, עידוד שובם של מי שאינם עובדים לשוק העבודה, מניעת העוני צמצום ממדיו. מערכת הביטחון הסוציאלי ככלי לצמצום העוני והפערים החברתיים והכלכליים: מהו עוני, מיהו עני, תפקיד המדינה בהתמודדות עם תופעת העוני, הדרכים של המדינה בהתמודדות עם העוני, תפקיד מדינת הרווחה הדמוקרטית בהתמודדות עם עוני והאמצעים שהיא עושה זאת, העוני בישראל, דוח העוני ותפקידו, הגורמים להיווצרות העוני ולהמשכיותו, הגישה המבנית, הגישה ההתנהגותית. כיצד מודדים עוני: קו העוני וכיצד קובעים אותו. השיטות האובייקטיביות למדידת עוני: השיטה היחסית, השיטה המוחלטת, הכנסה פנויה, סל מוצרים בסיסים, העוני במובן הצר. השיטה הסובייקטיביות למדידת עוני. דוח פני החברה מהו "עומק העוני", פער העוני. האם מערכת הביטחון הסוציאלי מצליחה לצמצם את ממדי העוני? הדרכים בהם מודדים את הצלחתה של מדיניות הביטחון הסוציאלי. האם מערכת הביטחון הסוציאלי פוגעת ברצון לעבוד: הטענות נגד מדיניות הענקת קצבאות על ידי מערכת הביטחון הסוציאלי כדי להילחם בעוני, הפעולות שעל המדינה לנקוט כדי לעודד עניים לצאת לעבודה על פי המתנגדים להענקת קצבאות, הטענות של התומכים בהענקת קצבאות של מערכת הביטחון הסוציאלי במלחמה בעוני, הדרכים שעל המדינה לנקוט כדי לעודד אנשים לצאת לעבודה על פי המצדדים בקצבאות מערכת הביטחון הסוציאלי. סוגיות הקשורות לקצבאות וצמצום העוני בישראל: קצבאות הילדים, מס הכנסה שלילי.	
--	---	--

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ ہنبیة 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	עובדים עניים ומערכת הבטחון הסוציאל: עובדים עניים, גורמים, קשיים, השלכות, הדרכים להתמודדות עם תופעת העובדים העניים. כשלים במערכת הביטחון הסוציאל: ניצול לרעה, אי מיצוי הזכויות. התפתחות מערכת הביטחון הסוציאל בישראל. מקורות המימון של הביטוח הלאומי והשפעתם על הקיצוצים בקצבאות.		
7.	מדיניות ההפרטה בין הציבור לפרטי במגינה הדמוקרטית: מהי הפרטה, מדיניות ההפרטה, הנימוקים בעד מדיניות ההפרטה, הנימוקים נגד מדיניות ההפרטה, הדילמות בנוגע להפרטה במדינת רווחה. מה מפריטים ואיך מפריטים: סוגי השירותים שניתן להפריט. הפרטת שירותים בעלי אופי מסחרי: הגורם לחברה פרטית לספק שירותים בעלי אופי מסחרי, הסיבות מדוע מדינה מספקת לאוכלוסייה שירותים בעלי אופי מסחרי (אחריות המדינה, יצרית מקומות עבודה, רק למדינה שי את המשאבים לספק שירותי אלה וכו'..), הנימוקים בעד הפרטת שירותים בעלי אופי מסחרי וחברות ממשלתיות, האופן שמפריטים חברה ממשלתית. השיקולים שיש לקחת בחשבון כאשר שוקלים להפריט שירותים בעלי אופי מסחרי: אספקה, שוויוניות ונגישות, ריכוז ההון העלות צולבת, שוק העבודה ומעמד העובד, שוק עבודה גמיש, עובדי קבלם, מיקור חוץ, הכנסות המדינה. הענקת זיכיונות או רישיונות לגופים פרטיים. יצירת שותפויות בין המדינה לבין גופים פרטיים. סוגיית הפרטת משאבים טבעיים של המדינה. הפרטת השירותים החברתיים: הקשיים בהפרטת שירותים חברתיים, התהליך של הפרטת שירותים חברתיים, הנימוקים בעד הפרטת	הדוגמאות של הפרטה ורגולציה בטלוויזיה ותרבות.	

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	שירותים חברתיים, תפקיד המדינה בהענקת שירותים חברתיים מופרטים (האגפים לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות), הניהול הציבורי החדש, השיקולים הנלקחים בחשבון בהחלטה על הפרטת שירותים חברתיים: האחריות של המגזר הציבורי, שמירה על האינטרס הציבורי וזכויות האדם, הרמה המקצועית של עובדי המדינה. השיקולים בעד ונגד העברת שירותים חברתיים לגוף עסקי או גוף שאינו עסקי. הפרטה על ידי צמצום בתקציבי הממשלה המוקדשים לשירותים חברתיים: הקשר בין גובה התקציב שהמדינה מקצה לשירות חברתי מסוים לבין התפתחותו של שוק פרטי באותו תחום, גורמים, השלכות, חינוך אפור, הפרטת מחדל. האם יש שירותים שאסור למדינה להפריט? מקרה הפרטה בתי הסוהר. הפרטה ורגולציה: מהי רגולציה, מטרת הרגולציה, כיצד רגולציה מתבצעת, הגופים שמבצעים רגולציה בישראל, רשות ההגבלים העסקיים, הקשר בין הפרטה לרגולציה, הוויכוח בנוגע לנחיצות של הרגולציה בתהליך ההפרטה.		
8.	מדיניות חברתית-כלכלית בעידן הגלובלי מהי גלובליזציה? - העידן הגלובלי, כיצד התהליכים של העידן הגלובלי משפיעים על העולם, מדינות מפותחות, מדינות מתפתחות. -הגלובליזציה הכלכלית, התחומים שבהם הגלובליזציה הכלכלית באה לידי ביטוי, ההבדלים בין גלובליזציה כלכלית לשיתוף הפעולה הכלכלי שהיה נהוג בעולם בעבר, התהליכים שהובילו להתפתחות הגלובליזציה הכלכלית: יצירת אקלים של שיתוף פעולה בין מדינות העולם בסוף מלחמת העולם השנייה, הקמת מוסדות כלכליים בין-לאומיים, התפרקות ברה"מ, פיתוחים טכנולוגיים. -ההיבטים השונים של הגלובליזציה הכלכלית (תרבות, פוליטיקה, איכות הסביבה, עיור). הגלובליזציה הכלכלית- מאפיינים והשלכות: מאפייני הגלובליזציה הכלכלית: -התרחבות הסחר הבין לאומי: סחר חופשי, הגורמים המאפשרים סחר חופשי, התופעה של	ייעדי הפיתוח של המילניום ע"מ -התמודדות הגלובלית עם בעיות איכות הסביבה -המגזר הציבורי הגלובלי ואיכות הסביבה -המגזר העסקי הגלובלי ואיכות הסביבה -המגזר האזרחי הגלובלי ואיכות הסביבה. -ישראל בעידן הגלובלי	

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	הרחבת הסחר הבין לאומי, היתרונות של הסחר הבין לאומי, החסרונות\ בעיות של התרחבות הסחר הבין לאומי (פגיעה ביצור במדינות המפותחות, כיסי אבטלה, העמקת פערים כלכלים ועוד...), סוגיית הסחר וצריכה. התפתחותם של תאגידים רב לאומיים ועלייה בכוחם: תאגידים רב לאומיים, כיצד הגלובליזציה הכלכלית אפשרה התפתחות של התאגידים הרב לאומיים, ההשפעה של הגלובליזציה הכלכלית על תהליך הייצור של חברות עסקיות, האינטרסים של תאגידים רב לאומיים, הקריטריונים על בסיסם בוחר תאגיד רב לאומי בוחר את המדינות בו הוא רוצה לפעול, היתרונות של הקמת תאגידים רב לאומיים על המדינה המארחת, האינטרס של מדינה לארח תאגיד רב לאומי והתמריצים שהיא נותנת כדי לעודד את הקמת תאגידים רב לאומיים בתחומה, החסרונות ובעיות שנוצרות כתוצאה מקיומם של תאגידים רב לאומיים (פגיעה בעובדים במדינות מפותחות ומתפתחות, התרחבות הפערים החברתיים והכללים, פגיעה בעסקים מקומיים ועוד..) גידול בהיקף הגירת העבודה: מהי הגירת עבודה, מהגרי עבודה, מהגרים כלכליים, מטרת הגירת העבודה, הגורמים שהופכים אנשים למהגרי עבודה, הגורמים שמובילים למדינה לפתוח את שעריה להגירת עבודה, סוגי מהגרי העבודה, תופעת בריחת המוחות, ההשלכות של תופעת מהגרי העבודה, תופעת המדיניות להגבלת תופעת הגירת העבודה וההשלכות של מדינות זו, העמדות ביחס לסוגיית מהגרי העבודה. על גלובליזציה ופערים: הפערים בין מדינות מפותחות למתפתחות, תאוריית התלות, ההזדמנויות שנוצרו למדינות מתפתחות כתוצאה מהגלובליזציה הכלכלית, הפערים בין קבוצות שנוצרים במדינות מתפתחות כתוצאה מהגלובליזציה כלכלית, הפערים שנוצרים בתוך מדינות מפותחות כתוצאה מהגלובליזציה הכלכלית, כיצד הגלובליזציה הכלכלית משפיעה על מעמד הביניים. המשילות הגלובלית:	
--	--	--

ירושלים * רח' דבורה הנביאה 2 * בניין לב רם * מיקוד 9510402 * טל': 073-3931404 * פקס: 073-3931429

شارع دبورہ ہنبیة 2 * عمارة ليف رام * اورشليم القدس 9510402 * تلفون: 073-3931430/1 * فاكس: 073-3931429

DEVORA HANEVIA ST. 2 JERUSALEM 9510402, ISRAEL * TEL: 972-73-3931430/1 FAX: 972-73-3931429

כתובת אתר ממשלה זמין: <http://www.gov.il> כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	מהי משילות גלובאלית, המגזרים במרחב הגלובאלי. -המגזר הציבורי הגלובאלי: הארגונים העל מדינתיים: מטרת הארגונים העל מדינתיים, הגורמים שהובילו להקמת הארגונים העל מדינתיים, האמצעים שבעזרתם הוקמו הארגונים העל מדינתיים. ארגונים על מדינתיים: -ארגון האומות המאוחדות: מתי הוקם, מטרות הארגון, האמצעים שבהם הוא פועל להשגת מטרותיו. -האיחוד האירופי: מטרה -ארגון הבריאות העולמי: מטרה - ארגון העבודה הבין לאומי: מטרות, אמצעים בהם פועל להשגת מטרותיו. - ארגון המזון וחקלאות: מטרות, דרכים בהם פועל. ארגונים על מדינתיים כלכליים: - הבנק העולמי: מתי הוקם, מטרות הארגון בתחילת דרכו והיום, האמצעים בהם ועל להשגת מטרותיו. -קרן המטבע הבין לאומי: הסיבה שהוקם, מטרות הארגון, עיקר פעילות הארגון כיום. -מדיניות "קונסנזוס וושינגטון": הגדרת המדיניות, מטרות המדיניות, השלכות המדיניות, הבעיות העולות מיישום המדיניות. -הביקורת על הארגונים העל מדינתיים הכלכליים ותגובתם לביקורת. -ארגון ה-G8 -ארגון הסחר העולמי -הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי OECD. המגזר העסקי הגלובאלי: התאגידים הרב לאומיים: -הרכב המגזר העסקי הגלובאלי, החשיבות של המגזר העסקי הגלובאלי (מה מייצרים, בונים וכו'..), החלק של המגזר העסקי הגלובאלי בעושר העולמי, הקריטריונים שבהם המגזר העסקי בבחירת המדינות בהם הוא בוחר לפעול, מידת העוצמה של המגזר העסקי הגלובאלי והשפעתו על קביעת המדיניות בממשלות של המדינות בהן הם פועלים.	
--	---	--

למידה בונה אדם

המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח
תחום דעת אזרחות

מדינת ישראל
משרד החינוך

	המגזר השלישי הגלובאלי: החברה האזרחית הגלובאלית: -הרכב המגזר האזרחי הגלובאלי, INGO, מטרות החברה האזרחית הגלובאלית, תחומי הפעילות של החברה האזרחית הגלובאלית, כוחו והשפעתו של החברה האזרחית הגלובאלית, דוגמאות לארגוני חברה אזרחית גלובאלית: ארגונים בין לאומיים למען סחר הוגן, ארגונים למען צדק חברתי, ארגונים הפועלים נגד העוני. התנועה נגד הגלובליזציה: -הרכב התנועה נגד גלובליזציה, תחומי הפעילות של התנועה נגד הגלובליזציה, מטרות התנועה נגד גלובליזציה, האמצעים בהם נוקטים למימוש מטרותיהם. מדינת הרווחה בעידן הגלובאלי: האם מדינה המשתלבת בכלכלה הגלובאלית יכולה לקיים מדינת רווחה? - הטענה שהשתלבות בכלכלה הגלובאלית מחייבת צמצום בהוצאות הרווחה. -הטענה שהשתלבות בכלכלה הגלובאלית אינה בהכרח מחייבת צמצום בהוצאות הרווחה. סוגיית אזרחות מול תושבות בעידן הגלובאלי והשפעתה על מדינת הרווחה מעמד העובד במדינת הרווחה בעידן הגלובאלי: -הגורמים שמובילים לשינויים במעמד העובד כתוצאה מתהליכי הגלובליזציה, ההשלכות של השינוי במעמד העובד כתוצאה מהגלובליזציה (כגון: הגמשת שוק העבודה, עובדי הקבלן וכו'..) השפעות הגלובליזציה על הדמוקרטיה: -האופנים שהגלובליזציה מחזקת את הדמוקרטיה, האופנים שהגלובליזציה פוגעת בדמוקרטיה.		
כל הנושא		ישראל- מדינת רווחה יהודית ודמוקרטית	9.